

دیپلماسی فرهنگی امریکا در ایران انجمن ایران و امریکا

○ حجت الاسلام دکتر حسام الدین آشنا

۹

اشاره

این مقاله با تکیه بر اسناد، به بررسی و بازشناسی اهداف و سیاستهای دراز مدت فرهنگی ایالات متحده در پنج محور پرداخته است. سپس با نگاهی اجمالی به مهم ترین تشکیلات و ابزارهای سازمانی دیپلماسی عمومی امریکا در ایران اشاره شده است. این سازمانها که شامل سازمانهای دولتی، بخش خصوصی و عمومی است، بیشترین نقش را در اجرایی کردن اهداف و سیاستهای فرهنگی امریکا در ایران برعهده داشته اند.

اسناد مورد استفاده در این مقاله شامل دو مجموعه است. مجموعه اول گزارشهای سالیانه اجرای برنامه مبادلات فرهنگی و آموزشی امریکا در ایران که توسط رایزن فرهنگی سفارت در سالهای ۱۹۵۳ تا ۱۹۶۹ تهیه و برای وزارت امور خارجه امریکا، آژانس اطلاعات ایالات متحده و آژانس مرکزی اطلاعات امریکا (سیا) ارسال می شد. مجموعه دوم اسناد مربوط به ساواک در مورد فعالیتهای فرهنگی آمریکاییها در ایران بویژه انجمن ایران و امریکا است.

در شرایط عدم امکان مراجعه حضوری به اسناد موجود در کشور امریکا، از طریق جستجوی وسیع و موشکافانه رایانه ای در فهرستها و نمایه های دولتی امریکا، تهیه فهرست ابتدایی از اسناد و منابع مورد نیاز، مکاتبات الکترونیک متعدد با مدیران آرشیو وزارت امور خارجه

امریکا، بایگانی راکد آژانس اطلاعات ایالات متحده، کتابدار بخش اسناد کنگره در کتابخانه کنگره آمریکا و کتابدار ارشد مجموعه اختصاصی کمیسیون مبادلات فرهنگی و آموزشی فولبرایت در دانشگاه آرکانزاس (محل تدریس سناتور فولبرایت و محل نگهداری اسناد برنامه فولبرایت)، امکان نگارش این مقاله فراهم شده است. زبان نوشتاری این مقاله گسستگی دارد، زیرا نویسنده تعمد داشته تا به زبان اسناد سخن بگوید و نه با زبان خود. ساخت شکنی و بازیابی مجدد اسناد از حالت تاریخی به موضوعی ایجاب می‌کرد که نوعی فاصله‌گذاری میان متن اسناد و ملاحظات نویسنده لحاظ شود؛ کثرت استفاده از شیوه نقل قول مستقیم، حاصل این ضرورت است. در عین حال سعی شده است که تغییر زمان در افعال با دقت انجام شود تا حتی الامکان انسجام متن حفظ گردد.

سابقه تاریخی

ایران و آمریکا در سال ۱۸۵۶ روابط سیاسی خود را آغاز کردند اما به دلیل حاکمیت انزواگرایی بر سیاست خارجی آمریکا و روشن نبودن منافع استراتژیک ایران، تا سال ۱۹۴۴ سطح روابط به سفارت ارتقا پیدا نکرد. در این فاصله نیز موضوعات فرهنگی و اقتصادی در صدر مسائل دوجانبه قرار داشت و در برخی موارد حساس، ایرانیان گاه از آمریکا به عنوان نیروی سوم در مقابل روس و انگلیس استفاده و گاه با اندک بهانه‌ای به قطع روابط مبادرت می‌کردند. ورود آمریکا به جنگ جهانی دوم از یک سو و موقعیت ژئوپولیتیک ایران از سوی دیگر باعث شد تا امریکاییها از دسامبر ۱۹۴۲ تا ابتدای سال ۱۹۴۴ در جریان کمک‌رسانی به شوروی، بیش از سی هزار نیرو در ایران مستقر کنند و این حضور انبوه، آغازگر کشف اهمیت واقعی ایران شد. یکی از مهم‌ترین جنبه‌های توجه به ایران، مسائل اقتصادی بویژه نفت بود. این امر در نامه مورخ اوت ۱۹۴۳ (مرداد ۱۳۲۲) وزیر امور خارجه به رئیس جمهور روزولت منعکس شده است، که اولین سند رسمی در باره تدوین سیاست بلندمدت آمریکا نسبت به ایران محسوب می‌گردد؛ «اگر با خودخواهی بیشتر به مطلب بنگریم، منافع ما در این خواهد بود که هیچ یک از قدرتهای بزرگ در خلیج فارس در برابر تشکیلات نفتی آمریکا در عربستان حضور نداشته باشند.»^۲ یعنی امریکاییها در ضمن حفاظت از منافع نفتی خود در عربستان به منافع نفتی ایران نیز چشم دوخته بودند.

اگرچه از سال ۱۹۲۰ با تلاشهای شرکت استاندارد اوپل نیوجرسی اهداف نفتی امریکاییها برای به دست آوردن امتیاز نفت شمال ایران، شکل گرفته بود ولی تنها در نیمه دوم دهه ۱۹۴۰

میلادی بود که آمریکا به گونه ای فعال وارد رقابت با شرکتهای دولتهای انگلیس و شوروی شد. جیمز بیل، محقق سرشناس امریکایی، معتقد است که اولین آثار جنگ سرد در جریان وقایع پس از جنگ جهانی دوم بویژه تعارض آمریکا و شوروی در مسئله نفت شمال و به اصطلاح اولتیماتوم آمریکا برای خروج شوروی از ایران، بروز کرده است.^۳ ریچارد کاتم، ایران شناس امریکایی، جنبه دیگری از اهداف اساسی آمریکا در ایران را مورد توجه قرار داده مشغولیت ذهنی رهبران آمریکا در مورد ایران را در اصل، ضدیت با کمونیسم و شوروی برمی شمرد و جنبه های اقتصادی را در مرتبه بعد قرار می دهد. او در دو دهه ۵۰ و ۱۹۴۰ میلادی، سیاست آمریکا در ایران را اساساً تدافعی می داند.^۴

در این میان نباید اهمیت غائله آذربایجان (۱۳۲۴-۱۳۲۵) و نقش احمد قوام را در استفاده از تعارض میان آمریکا و شوروی برای اعمال فشار بر شوروی برای خروج از ایران نادیده گرفت؛ چرا که این امر آغازگر مداخله مستقیم در سیاست داخلی ایران و اتحاد با شاه جوانی بود که با تکیه بر ارتباط تنگاتنگ با آمریکا، پایه های استبداد خود را استوار می کرد. از نظر تاریخی دیدار دو ماهه اشرف پهلوی از آمریکا در ۱۳۲۵ سپس اولین دیدار شاه از آمریکا که در ۱۳۲۷ مدت دو ماه به درازا کشید این روابط را بنیاد گذارد. هر اندازه که روابط مقامات آمریکا با شاه شخصی تر می شد، سیاست آمریکا نیز به پشتیبانی از سلطنت مطلقه فردی می گرایید. این سیاست تا بدانجا پیش رفت که منجر به مشارکت فعال آمریکا در کودتا علیه دولت دکتر مصدق و بازگرداندن شاه به اریکه قدرت شد.

از سال ۱۳۳۲ به بعد روابط آمریکا و ایران وارد مرحله جدیدی شد؛ سفارت به تدریج به بزرگ ترین هیئت دیپلماتیک آمریکا در خاورمیانه تبدیل شد.^۵ به طوری که سازمان سیا علاقه واشنگتن به سفارت آمریکا در تهران را استثنایی خواند.^۶ این روابط با چانه زنیهای بسیار تنگاتنگ و پیچیده اقتصادی، نظامی و امنیتی همراه بود. یک سوی این چانه زنیها، اصرار شاه بر تبدیل شدن ایران به ابرقدرت منطقه ای با استفاده از تجهیزات پیشرفته و متکی بر آموزشهای نظامی امریکایی بود^۷ و در سوی دیگر نیاز آمریکا به نفت ایران و تلاش برای پایین نگاه داشتن قیمت و یا بازگرداندن پرداختهای نفتی از طریق فروش تسلیحات نظامی قرار داشت.^۸

در اواخر دهه ۱۹۶۰ اقداماتی در سطوح مختلف دولت، مطبوعات و کنگره برای تحت فشار قرار دادن دولت آمریکا به تجدید نظر در حمایت مطلق خود از شاه ایران و وادار کردن شاه به انجام اصلاحات سیاسی، اقتصادی و اجتماعی انجام شد. جورج آلن، رئیس وقت آژانس اطلاعات ایالات متحده- که پیش از آن سفیر آمریکا در ایران بود - نسبت به شاه، نگرشی واقع بینانه داشت. شخصیت شاه را بی ثبات می دانست که «اول محکم شروع می کند ولی بعداً

کار را رها می‌کند». او با نگرانی شدید نسبت به شرایط ایران در جلسه ۳۹۴ شورای امنیت ملی آمریکا در ۱۹۵۸ پس از استماع گزارش آلن دالس رئیس سیا در مورد درخواستهای جدید ایران و تهدید شاه به انعقاد قرارداد عدم تعرض پنجاه ساله با اتحاد شوروی، گفت: «من از اینکه وزیر امور خارجه تصمیم گرفته است بر درخواستهای ایران خط پایان بکشد خوشحالم. این کاملاً در جهت منافع ماست که بیش از این به خرسند کردن و راضی کردن شاه ادامه ندهیم. او بدترین باجگیری است که من می‌شناسم.»^۹ او در همین جلسه رسماً اعلام کرد: ایران آستان حوادثی جدی و دگرگون‌کننده است؛ اما اذعان کرد که به رغم شناخت بیماری، راهی برای درمان آن ندارد.^{۱۰}

تلاش برای شکل‌دهی به سیاست خارجی مبتنی بر هویت ملی در دوران ریاست جمهوری کندی جان تازه‌ای گرفت. جان باولینگ تحلیلگر سیاسی امور ایران در وزارت امور خارجه گزارش تأمل برانگیز خود را در سال ۱۹۶۱ تحت عنوان «اوضاع جاری در ایران» ارائه کرد و طی آن ضمن توجه به مخاطرات اتخاذ سیاست دفاع از یک ایران دمکراتیک صریحاً نوشت: «این ضررهای احتمالی در کوتاه مدت را باید در یک کفه ترازو و منافع دراز مدتی را که در یک حکومت با پایه‌های مردمی به دست می‌آید در کفه دیگر ترازو قرار داد؛ ظاهراً به نظر نمی‌رسد آنچه از دست می‌رود ارزش منافی را که به دست می‌آید داشته باشد. برای آنکه انتخاب با درک بهتر و دقیق‌تر انجام پذیرد، می‌توان آن را از دید ملاحظات جهانی امنیتی ملی مورد بررسی قرار داد.»^{۱۱}

در ۲۴ ژوئن ۱۹۶۱ مجله انتقادی نیشن با تجزیه و تحلیل سیاست آمریکا در مورد ایران چنین نتیجه گرفت: «امریکا باید به مردم توجه کند نه به حاکمان؛ باید به توده‌های وسیع کمک کند، باید در جهت بخشیدن آزادی و امید به آنها گام بردارد نه سوء استفاده از منابع نفتی.»^{۱۲} در کمیته روابط خارجی کنگره نیز گروهی از سناتورهای دمکرات به رهبری ویلیام فولبرایت، هوبرت همفری و فرانک چرچ در ژوئن ۱۹۶۱ با لحنی گزنده حکومت شاه را زیر سؤال بردند و خطر پیروزی کمونیسم در ایران را بر اثر نارضایتی مردم بسیار جدی دانستند. سناتور فولبرایت به نقل از خروشچف گفت که دورنمای انقلاب در ایران به خوبی هویداست. سناتور چرچ نیز گفت: «اگر بتوانیم شاه ایران را نجات دهیم، معجزه کرده ایم، ولی اطلاعاتی که من از تاریخ دارم به من می‌گوید دوران او و حکومت او در این دنیا به سر رسیده است و هنگامی که او با صدای مهیب سرنگون گردد، پایان ما نیز فرا خواهد رسید. آنها دیگر مرده‌اند و تنها خودشان نمی‌دانند. برای من فرق نمی‌کند که انقلاب چگونه باشد ولی سرانجام کسی بر این آقایان فائق خواهد آمد. آنها دیگر از دور خارج‌اند، تنها مسئله زمان مطرح است.» سناتور همفری هم به مقایسه شرایط کوبا و ایران پرداخت و گفت: «این افراد باید پیش از آنکه دیر شود از آنجا بیرون بروند. این تکرار واقعه کوبا است که ما به آن توجه

نداشتیم. آن زمان حتی یک نفر از قوه مجریه به این کمیته نیامد تا درباره بی سوادان، بیماران، بینوایان و یا کارگران کوبایی با ما بحث و گفتگو کند؛ تنها چیزی که از کوبا به گوش ما می رسید هتل هیلتون و زمینهای بزرگ گلف و امثال آن بود. حالا کاسترو را داریم، او خواهد ماند، زیاد هم خواهد ماند. این درست چیزی است که از ایران نصیب ما خواهد شد. تمام آن کمکهای نظامی یک ذره هم به نجات شاه کمک نخواهد کرد.^{۱۳}

نقطه اوج مخالفت سناتورهای دمکرات با شاه را می توان در نطق تند سناتور فولبرایت علیه شاه ایران در ۷ می ۱۹۶۷ یافت. فولبرایت نسبت به شاه بسیار بدبین بود و سخنان او علیه ادامه حمایت آمریکا از سیاستهای داخلی شاه، سفر برنامه ریزی شده شاه را به آمریکا به حالت تعلیق درآورد. منابع اطلاعاتی فولبرایت، دانشجویان ایرانی در آمریکا بودند که به او گفته بودند ادامه اختناق در ایران موجب انقلاب می شود^{۱۴}. برخی آگاهان امریکایی و ایرانی مانند حبیب لاجوردی، مسؤول طرح تاریخ شفاهی ایران در دانشگاه هاروارد، با صراحت علت تعارض میان سیاست داخلی دمکرات مآبانه و سیاست خارجی آمریکا در دفاع از حکومت مستبد را در این می دانند که امریکاییها به این نتیجه رسیده بودند که سلطنت مطلقه در ایران بهتر و بیشتر از حکومت مشروطه سلطنتی از منافع آنها حمایت می کند.

۱۳

بدین ترتیب، سیاست دوگانه آمریکا نسبت به ایران در طول سالهای پس از کودتای ۱۳۳۲ نهادینه شد؛ از این رو وزیر امور خارجه آمریکا در نامه ای به سفیر کشورش در ایران به تاریخ ۲۲ آوریل ۱۹۴۹، استفاده هرچه بیشتر ایران از منافع اصل چهار و قانون فولبرایت را در جهت تثبیت منافع دراز مدت آمریکا می داند.^{۱۵} و تأکید می کند که کمیسیون فولبرایت و صدای آمریکا باید اهداف آمریکا در ایران را محقق نمایند.^{۱۶}

رویکرد هویت محور و انتقادی به ساختار و کارکرد حکومت در ایران، با چرخش سیاسی شاه به سمت «انقلاب شاه و ملت»، حذف کندی از صحنه، و سرکوب خونبار قیام ۱۵ خرداد ۱۳۴۲، تغییر کرد و تنها هاله ای از آن در قالب دیپلماسی فرهنگی آمریکا در ایران برجای ماند. آخرین اهداف دیپلماسی رسمی آمریکا، در سند اداره کل بازرسی وزارت امور خارجه آمریکا در اکتبر ۱۹۷۴ - که بعدها در جریان تسخیر سفارت آمریکا در تهران یافت شد - به وضوح مشخص شده است:

- تقویت و کمک به توانایی و خواست ایران برای داشتن نقش با ثبات و مسئولانه در امور بین المللی بویژه در خلیج فارس
- برقراری روابط دو جانبه نزدیک از طریق ادامه همکاری دوستانه با تصمیم گیرندگانی که در مورد منافع آمریکا مؤثرند

- ادامه استفاده از کریدور هوایی ایران- ترکیه و بنادر ایران
  - تأمین برقراری، نگهداری و استفاده بی مانع از تسهیلات اطلاعاتی و نظامی در قلمرو ایران
  - تأمین استفاده از بازار ایران برای کالاها و خدمات امریکا و برقراری جو مساعد برای سرمایه گذاری بخش خصوصی امریکا
  - تأمین امکان دسترس قابل اطمینان به نفت و مواد معدنی ایران به قیمتهای قابل تحمل برای خودمان و سایر اعضای OECD¹⁷
  - تشویق ایران به گردش دوباره درآمدهای افزون نفتی خود برای کاهش آثار شکننده قیمتتهای بالای نفت بر موازنه پرداخت کشورهای خریدار از جمله امریکا
  - کمک به ثبات داخلی سیاسی ایران در بلند مدت و گسترش رفتار مطلوب میان ایرانیان نسبت به امریکا¹⁸
- دستگاه دیپلماسی امریکا برای رسیدن به هفت مورد اول از اهداف بالا، فقط با قله هرم قدرت تعامل می کرد و در مقابل، دیپلماسی عمومی با شعارهای انسان دوستانه و تفاهم گرایانه، در وهله اول فرهیختگان و در مرتبه بعد عموم مردم را مخاطب قرار می داد. همین تعارض میان کردار و گفتار به نارضایتی، سپس تنفر مردم ایران از تفاوت سیاست اعلامی و سیاست اعمالی امریکا انجامید.

اهداف دیپلماسی فرهنگی امریکا در ایران

- اهداف دیپلماسی فرهنگی امریکا در ایران را می توان مجموعه ای متأثر از هویت ملی و منافع ملی این کشور تلقی کرد. در مقدمه گزارشی که به سال ۱۹۶۴ تهیه شده بود، ضمن اشاره به اهداف روانی سیاست امریکا در ایران از برنامه مبادله به عنوان ابزار سیاست خارجی یاد شده بود: «سیاست خارجی و اهداف روانی مأموریت از طریق برنامه مبادله حاصل شده است. سفارت برای رسیدن به این هدف که نشان دهد ایران با کمک امریکا در حال برداشتن گامهای سریعی به سوی نوسازی است. کاملاً به این برنامه وابسته بوده است.»^{۱۹}
- در گزارش عملکرد سال ۱۹۶۲ کمیسیون مبادلات فرهنگی و آموزشی ایران و امریکا این اهداف به طور مشخص فهرست شده با صراحت به «نقش برنامه های فرهنگی در پیشبرد اهداف سیاست امریکا» اشاره شده بود. این اهداف بدین شرح بود:
۱. آموزش رهبران، متخصصان، معلمان و جوانان از طبقه متوسط
  ۲. تشویق به ایجاد تخصصها و حرفه های جدید

۳. استمرار نشانه‌های علاقه به منافع امریکا در میان ایرانیان
  ۴. کمک به رشد آموزش متوسطه
  ۵. کمک به تبلیغ زبان انگلیسی به عنوان ابزار رشد و گسترش ارتباطات با جهان خارج
  ۶. کمک به رشد آموزش عالی و قوت بنیه علمی دانشجویان.^{۲۰}
- علاوه بر این، در سالهای بعد نیز با ادامه روند هدفگذاری در سند مربوط به برنامه ۱۹۶۴ برای مبادلات فرهنگی و آموزشی، اهدافی به مراتب صریح‌تر و با قابلیت سنجش و تحرک بیشتری ذکر شده است:
۱. امریکا را به عنوان ملتی قوی، دمکراتیک و پویا نشان دهد.
  ۲. ایرانیان را از احترام عمیق امریکاییان نسبت به تاریخ طولانی «پرشیا» و دستاوردهای آن آگاه کند.
  ۳. نشان دهد که مردم امریکا در آرزوهای بالنده ایرانیان برای رسیدن به پیشرفتهای فردی و ملی شریک هستند.
  ۴. در توسعه و تقویت آموزش زبان انگلیسی برای گسترش ارتباطات با غرب به عنوان ابزاری در فرایند نوسازی ایران مشارکت کند.
  ۵. ایرانیان تحصیل کرده در امریکا را به مشارکت در نوسازی ایران تشویق کند.^{۲۱}
- این اهداف در ارزیابی فعالیتهای سالیانه سفارت به دقت مورد توجه قرار می‌گرفت و از جمله یکسال پس از تعیین اهداف جدید، در گزارش سال ۱۹۶۵ می‌خوانیم:
- برنامه مبادله وسیله اصلی برای وصول به هدف چهارم و به طور غیرمستقیم زمینه‌ساز ایجاد نگرشها و برداشتهای مورد نیاز برای تحقق سه هدف اول در طرح کشوری است. در طول سال گذشته، هدف پنجم هم دنبال شده است تا نشان داده شود که ایده‌ها و ایدآلهای امریکایی، پیشرفت فرهنگی را تغذیه کرده در ارتباطی هماهنگ با آرزوهای کشور میزبان است.^{۲۲}
- با مروری دقیق بر مجموعه اسناد موجود می‌توان علاوه بر اهداف اعلام شده در بالا، جنبه‌هایی دیگر از این اهداف را که با صراحت یا به طور ضمنی مورد توجه قرار گرفته استخراج کرد و به فهرست زیر به عنوان اهداف اعمالی رسید:
۱. ترویج ارزشها و شیوه زندگی امریکایی به عنوان الگوی آرمانی
  ۲. گذار از جامعه سنتی و تقویت طبقه متوسط غربگرا
  ۳. جهت دهی به دانش و دانشگاهها
  ۴. گسترش زبان انگلیسی به عنوان زبان علمی و ارتباطی.

انجمن ایران و امریکا

حسین علا در طول دوره مأموریت خود در امریکا (۱۹۲۱-۱۹۲۴) انجمن ایران را در واشنگتن تأسیس کرد و پس از بازگشت به کشور در جریان سخن رانی پرفسور پوپ در ستایش از آثار هنری ایران که در منزل سردار اسعد بختیاری و در حضور سردار سپه، رئیس الوزرا، پیشنهاد تشکیل انجمن روابط ایران و امریکا را مطرح کرد و بدین ترتیب این انجمن در سال ۱۳۰۴ به ریاست محمدعلی فروغی کار خود را آغاز کرد و اساس نامه آن نیز توسط کمیسیونی تهیه شد. این انجمن از سال ۱۳۰۶ تا ۱۳۲۱ غیر فعال بود و در آن سال با نام انجمن ایران و امریکا فعالیت مجدد خود را با ریاست محتشم السلطنه اسفندیاری و عضویت دکتر عیسی صدیق، ابوالحسن ابتهاج، علی پاشا صالح و دکتر بویس (معاون کالج امریکایی) در هیئت مدیره از سرگرفت و آقایان سهام السلطان بیات، حسین علا، علی اصغر حکمت، اللهیار صالح و دکتر میلسپو نیز به عنوان مشاوران هیئت مدیره انتخاب شدند. انجمن ایران و امریکا در طول پنجاه سال فعالیت به مهم ترین پایگاه فرهنگی امریکا تبدیل شد و در دوره خود بزرگ ترین کانون رابطه فرهنگی بین دو ملت در تمام دنیا به شمار می آمد. ۲۳ این انجمن همواره از پشتیبانی دولتمردان ایرانی طرفدار امریکا برخوردار بود و در دو دهه اول فعالیت خود دارای یک کانون فرهنگی و یک کانون آموزشی بود و به اجرای برنامه های زیر می پرداخت:

۱۶

- سخن رانی هفتگی
- نمایش فیلمهای تبلیغاتی امریکایی
- انتشار ماهنامه ایران و امریکا به دو زبان
- اجرای موسیقی ایرانی و امریکایی
- تدریس زبان انگلیسی
- پذیرایی همراه با سخن رانی از میهمانان برجسته ایرانی و امریکایی. ۲۴

از سال ۱۳۴۰ که ساختمان جدید انجمن در زمین اهدایی دولت ایران (در خیابان پارک) و با بودجه وزارت امور خارجه امریکا و معماری ترکیبی (ایرانی - امریکایی) ساخته شد، فعالیتهای آن بسیار گسترده شد. انجمن ایران و امریکا در دهه پنجاه حدود ۱۲۸۰ نفر عضو شامل ۸۸۶ ایرانی، ۱۲۳ امریکایی و ۲۷۱ کارمند داشت و تقریباً هر روز یک برنامه جدید فرهنگی در زمینه های رقص، درام، نمایش فیلم، جشنواره های مختلف و نمایشهای هنری ارائه می کرد. انجمن دارای باغ، ساختمانهای اداری، چهار گالری، یک آمفی تئاتر و رستوران بود و ساختار سازمانی، پوشش اداری و مکان مورد نیاز را برای تلافی دیپلماسی عمومی با مخاطبان مردمی فراهم می کرد. تمامی امریکاییهایی که در چارچوب برنامه مبادلات فرهنگی فولبرایت به ایران دعوت می شدند در محل انجمن سخن رانی می کردند و گروههای نمایشی و موسیقی امریکایی نیز برنامه های خود را در آمفی تئاتر انجمن ارائه می کردند و برخی از مؤسسات فرهنگی دو ملیتی از جمله دبیرخانه کمیسیون مبادلات فرهنگی و آموزشی ایران و امریکا (فولبرایت) نیز دفاتر خود را در محل انجمن تأسیس کرده بودند. انجمن ایران و امریکا در شهرهای اصفهان، شیراز، اهواز، مشهد، کرمانشاه و تبریز نیز شعباتی دایر نموده بود.^{۲۵} در سال ۱۳۳۷ نیز یک مرکز دانشجویی بوسیله انجمن ایران و امریکا در مقابل دانشگاه تهران افتتاح شد^{۲۶} که در سالهای بعد مورد استقبال دانشجویان و دانش پژوهان قرار گرفت و در سالهای دهه پنجاه ماهیانه هفت هزار دانشجویی به این مرکز مراجعه می کردند.^{۲۷}

۱۷

انجمن ایران و امریکا برنامه های هر ماه خود را در اختیار اعضا قرار می داد. برنامه های انجمن معمولاً همه روزه از ساعت ۱۷ آغاز می شد ولی برنامه های تمام روز مثل بازدیدهای خارج از شهر به جای جمعه ها با تأکید بر شنبه و یکشنبه انجام می شد.^{۲۸} این برنامه ها که شامل سخن رانیها، بازدیدهای گروهی، مسافرتها دسته جمعی و مباحثات دوزبانی می شد، موجب ایجاد همبستگی و خلق هویت گروهی می شد.

یکی از فعالیتهای جانبی انجمن ایران و امریکا، همکاری با مؤسسات امریکایی در زمینه گسترش روابط نوجوانان ایرانی و امریکایی و مبادله شهروندان بود. در سال ۱۳۴۵ انجمن مسابقه انشائی با موضوع «چگونه می توان تفاهم بین ایرانیها و امریکاییها را توسعه داد.» را میان دانش آموزان و دانشجویان با جایزه ممتاز بلیت رفت و برگشت به انضمام یک ماه اقامت و گردش در امریکا، برگزار کرد.^{۲۹}

انجمن ایران و امریکا به سنجش موفقیت خود در وصول به اهداف تعیین شده بسیار علاقه مند بود، از این رو در ۱۳۵۴ برای بررسی میزان نفوذ و اثرات برنامه های خود از شیوه های پیمایشی و مصاحبه با مخاطبان و پردازشهای رایانه ای بهره برداری کرد.^{۳۰}

در میان اظهار نظر اشخاص مختلف درباره کارکرد انجمن ایران و امریکا شاید بیانات دکتر علی اکبر سیاسی، رئیس سابق دانشکده ادبیات دانشگاه تهران، در جشن فارغ التحصیلی کانون تعلیماتی انجمن، از صراحت بیشتری برخوردار باشد:

آشنایی با ملتی و طرز زندگی آن ملت، عقیده و طرز تفکر آدمی را عوض می کند. کار این انجمن همین است، زیرا با ایجاد کلاسها و تماسهای بین ایرانیان و امریکاییها، مفتاحی به دست ایرانیان می دهد تا با گنجینه های ادب و شیوه زندگی و تمدن آنها آشنا شوند و این آشنایی باعث می شود که قدر یکدیگر را بدانند.^{۳۱}

مرکز آموزش زبان انگلیسی

یکی از مراکز وابسته به انجمن ایران و امریکا، مرکز آموزش زبان انگلیسی بود. این مرکز از سال ۱۳۳۴ در ساختمانی اجاره ای در سه راه شاه (چهارراه جمهوری اسلامی فعلی) با ۱۸ کلاس درس آغاز به کار کرد. در سال ۱۳۳۶ یک مدرسه دولتی را نیز برای کلاسهای شبانه در اختیار گرفت و در سال ۱۳۳۹ اولین جشن فارغ التحصیلی دوره ۱۲ ترمی با شرکت ۴۶ دانش آموزته برگزار شد. تعداد زبان آموزان این انجمن در سالهای آخر فعالیت این مرکز به شدت افزایش یافت و سالیانه ۵۰۰۰ نفر در ترمهای مختلف آن در تهران ثبت نام می کردند. کلاسها در محل انجمن ایران و امریکا و یک ساختمان اجاره ای در خیابان وصال شیرازی (محل فعلی کانون زبان ایران) تشکیل می شد. برنامه درسی مؤسسه نیز شامل: کلاسهای فشرده، عادی و سه روز در هفته و در چهار سطح مبتدی، اساسی، متوسط و پیشرفته طراحی شده بود.^{۳۲}

مواد آموزش زبان در تهران را کارشناسان آموزشی امریکایی تهیه می کردند. اولین کتاب درسی آموزش زبان انگلیسی با رویکرد امریکایی و ملاحظات ایرانی در سال ۱۹۵۱ به وسیله دکتر پاسرلی اولین رئیس امریکایی انجمن، و همسرش نوشته شد و طی سالهای ۱۹۵۴ تا ۱۹۵۹ توسط دکتر گرتروود نای دری، مسئول دروس انجمن، تجدید شد. سرانجام در سال ۱۹۶۲ کتابهای جدید انجمن تحت نظر خانم جین استیونسن تهیه شد.^{۳۳} فعالیت کانون زبان انجمن ایران و امریکا به گونه ای بود که آقای زنگی، مدیر آموزشی این کانون، در سال ۱۳۴۴ رسماً اعلام کرد که تهران صاحب بزرگ ترین مدرسه آموزش زبان انگلیسی در خارج از امریکا است.^{۳۴}

۱۸

کتابخانه لینکلن

کتابخانه و مرکز منابع آبراهام لینکلن، بخشی مهم از فعالیتهای اطلاع رسانی انجمن ایران و

امریکا را تشکیل می‌داد. این مرکز به عنوان مکان اصلی تماس نمایندگی فرهنگی امریکا با مخاطبان محلی در موضوعات مورد نظر، دو وظیفه عمده برعهده داشت: فراهم آوردن اطلاعات معتبر و جاری در باره سیاستهای رسمی امریکا و ارائه تفاسیر و تحلیلهای دست اول در مورد ریشه‌ها، رشد و توسعه ارزشها و نهادهای اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی امریکا. در کتابخانه امکان دسترس مناسب به کتابها و مجلات فراهم می‌شد و این کتابخانه حاوی کتابهایی بود که حس احترام دیگران را نسبت به تاریخ فرهنگی و فکری امریکا و نهادهای اجتماعی - اقتصادی و سنتهای سیاسی این کشور بر می‌انگیخت. این کتابخانه با گزینش دقیق کتابها، مقالات، اسناد و مواد دیداری - شنیداری، مخاطبان خود را تغذیه می‌کرد. مهم‌ترین مشکل کتابخانه لینکلن در ایران را - مانند بقیه کتابخانه‌های آژانس اطلاعات ایالات متحده - بنا به گزارش کمیسیون خارجی سنای امریکا، عدم تطابق کتابهای ارسالی با نیازهای جامعه مخاطبان، کمبود کتابهای هنری، تأخیر در ارسال روزنامه‌ها و نشریات، ارسال کتابهای جناحی با گرایش راست افراطی دانسته‌اند.

۱۹

این کتابخانه که در سال ۱۳۲۳ با کتابهای اهدایی امریکاییها در باشگاه هواپیمایی آغاز به کار کرد^{۳۵} و در سال ۱۳۴۰ به محل انجمن ایران و امریکا در خیابان پارک منتقل شد، بسیار مجهز و دارای ۹۰۰۰ جلد کتاب منتخب به زبان انگلیسی به روش قفسه باز در زمینه‌های شش‌گانه روابط بین‌الملل، اقتصاد، آموزش و پرورش، علوم و تکنولوژی، سیاسی و اجتماعی، قسمت مجلات، کتب مرجع و مجموعه بزرگی از مواد دیداری و شنیداری بوده است. بودجه این کتابخانه در چارچوب برنامه کتاب آژانس اطلاعات ایالات متحده تأمین می‌شد و منابع جدید را دریافت می‌کرد. خانم آگاتا کوپرمن، کتابدار برجسته امریکایی با همکاری ده نفر کتابدار متخصص توانسته بود با استفاده از روشهای مؤثر و انعطاف‌پذیر اطلاع‌رسانی و سرویس‌دهی در مجموع ۷۰۰۰ نفر از جمله ۳۰۰۰ دانشجوی را به عضویت کتابخانه درآورد. این کتابخانه برای دانشجوی ایرانی، نقطه آغازی بود بر شناخت از فرهنگ و جامعه امریکا که در عمل مکمل فعالیتهای انجمن ایران و امریکا تلقی می‌شد.^{۳۶}

ساواک و انجمن ایران و آمریکا

ساواک در حد مقدمات خود، اخبار و شایعات مرتبط با انجمن و سوء مدیریت یا زمینه‌های نارضایتی عمومی در آن را دنبال می‌کرد. ساواک در سال ۱۳۴۱ افزایش شهریه کلاسهای زبان آموزی انجمن و اعتراضهای زبان‌آموزان^{۳۷} و در سال ۱۳۵۰ گزارشی در مورد رئیس انجمن ایران و امریکا را مورد توجه قرار داد که از ضعفهایی نظیر انحرافات جنسی، به کارگیری

توریستهای هیپی به عنوان مدرس زبان انگلیسی و استعمال حشیش توسط معلمان در محوطه انجمن خبر می داد.^{۳۸}

یکی از نگرانیهای دائمی ساواک، نظارت محتوایی بر فعالیتهای آموزشی و فرهنگی انجمن بود. در سال ۱۳۳۸ ساواک نسبت به برنامه درسی زبان انگلیسی در دوره چهارم حساس شد. در این کلاس از بخشهای انتقادی روزنامه های اطلاعات و کیهان انگلیسی استفاده می شد.^{۳۹} فعالیتهای نمایشی انجمن نیز از نظر ساواک دور نبود. در سال ۱۳۴۵ عدم نواخته شدن سرود شاهنشاهی در ابتدای مراسم نمایش تئاتر، واکنش ساواک را نسبت به مدیر ایرانی فعالیتهای انجمن ایران و امریکا برانگیخت.^{۴۰} جریحه دار شدن احساسات مذهبی^{۴۱} و انتقاد از اوضاع اجتماعی و انقلاب سفید بخشی از نگرانیهای ساواک در مورد نمایش نامه های اجرا شده در سال ۱۳۴۷ بود.^{۴۲}

در نیمه دوم دهه ۱۳۴۰ هم زمان با اوج گیری گرایشهای مخالف در میان برخی دانشجویان، جلسات دانشجویی انجمن ایران و امریکا را نیز بی تأثیر نمی گذاشت و کار به مجادله میان پرسشگران و سخنرانان می کشید؛ مثلاً دانشجویان از استاد امریکایی در مورد علت عدم عضویت چین در سازمان ملل، تفاوت های کمونیسم چینی و روسی و حزب کمونیست امریکا سؤال کردند و با پاسخهای ضعیف استاد مواجه شدند.^{۴۳} یا در جریان سخن رانی مایکل میشارد در مورد مسئولیتها و اختیارات ریاست جمهوری امریکا، سؤالات انتقادی یکی از شرکت کنندگان باعث شد تا جلسه را زودتر از زمان مقرر خاتمه دهند.^{۴۴} در جلسه ای دیگر به سال ۱۳۴۵ دربارهٔ مصونیت مستشاران امریکایی در ایران سؤال شد.^{۴۵}

دهه ۱۳۵۰ شاهد نمودهای فراوانی از ابراز مخالفت با نظام شاهنشاهی بود و مکانهای آموزشی انجمن ایران و امریکا نیز که تماس بیشتری با جوانان داشت، شاهد انواع اعتراضها بود. یکی از این شیوه ها تهدید کارگزاران و مکانهای انجمن در تهران و شهرستانها بود. در اسفند ماه ۱۳۵۰ ساواک از ارسال نامه ای به زبان فارسی خطاب به رئیس انجمن ایران و امریکا در اصفهان خبر داد که در آن تصریح شده بود: «در آینده نزدیک کلیه انجمنهای فرهنگی امریکا، انگلیس، آلمان غربی در ایران به وسیله گروه حزب کمونیست منفجر خواهد گردید.»^{۴۶}

اولین گزارشهای ساواک در مورد شعارنویسی در انجمن به تیر ماه ۱۳۵۱ باز می گردد.^{۴۷} در سال ۱۳۵۲ سی نفر در خیابان وصال در مقابل مرکز آموزش زبان شعار دادند و با آجر به در و ویرترین آن حمله کردند و چند شیشه را شکستند. البته در این مورد ساواک تلاش کرد مسئله را به دعوایی خصوصی تقلیل دهد.^{۴۸}

مبارزات مردم در مقاطع مختلف در انجمن ظهور و بروز داشت. ساواک در ۵۴/۳/۳

دیپلماسی فرهنگی امریکا در ایران

گزارش داد طی چند روز اخیر در توالتهای کلاس زبان، شعارهایی مبنی بر اهانت به ۱۰۲۰ [شاه] و مقامات عالیه مملکتی و جمالتی از قبیل «آزادی در ایران یعنی مرگ» مشاهده گردیده است.^{۴۹}

ساواک همچنین در تاریخ ۵۴/۶/۲۶ گزارش داد «بر در و دیوار توالتهای انجمن ایران و امریکا شعارهایی با مضمون مرگ بر رستاخیز ملت ایران و رستاخیز ملتی را به لجن کشید نوشته شده است».^{۵۰}

در سال ۱۳۵۶ مبارزه مردم و مخالفت با امریکا تا درون کلاسهای انجمن ایران و امریکا نیز نفوذ کرد. برابر گزارش مورخ ۲۵۳۶/۲/۲۹ [۱۳۵۶] ساواک، در پشت در ورودی کلاس ۲۲ انجمن ایران و امریکا در خیابان وصال نوشته شده بود «پنجاه سال جنایت پهلوی».^{۵۱}

پانوشتها:

- ۱- عضو هیئت علمی دانشکده فرهنگ و ارتباطات دانشگاه امام صادق.
- ۲- بیل، جیمز، شیر و عقاب: روابط بدفرجام ایران و امریکا، ترجمه فروزنده برلیان، تهران، ۱۳۷۱، نشر فاخته، ص ۲۶.
- ۳- همان، ص ۴۲.
- 4- Cottam 1970, 3-4.
- ۵- دانشجویان مسلمان پیرو خط امام، اسناد لانه جاسوسی، شماره ۸، تهران، ۱۳۶۰، بی نا، ص ۱۴۷.
- ۶- همان، ص ۱۷۰.
- ۷- همان، صص ۱۲۵-۱۲۶ و ۳۶-۴۲.
- ۸- همان، صص ۸۴-۸۲ و ۱۱۱-۱۱۵.
- 9- Foreign Relation Of The united States 1958-1960 Iran, volumeXII (1993), Washington: U.S Government Printing Office.
- 10- Foreign Relation Of The united States 1958-1960 Iran, volumeXII (1993), Washington: U.S Government Printing Office.
- ۱۱- شیر و عقاب، ص ۱۸۹.
- ۱۲- همان، ص ۱۸۱.
- ۱۳- همان، صص ۱۹۰-۱۹۲.
- 14- Foreign Relation Of The united States 1964 - 1968 Iran, volume XXII (1999), Washington: U. S Government Printing Office.

15- Foreign Relation Of The united States 1949 Iran, volume VI (1993), Washington: U.S Government Printing Office.

16- Foreign Relation Of The united States 1949 Iran, volume V (1993), Washington: U.S Government Printing Office.

17- Organisation for Economic Co-operation and Development.

۱۸- اسناد لانه جاسوسی، ص ۱۱۰.

19- DSA (1964), DEPARTMENT OF STATE AIRGRAM FROM: AMEMBASSY TEHRAN To: THE DEPARTMENT OF STATE, WASHINGTON, NO: A-156, DATE: October 3, 1964, SUBJECT: annual report on the educational and cultural exchange program in Iran.

20- DSA (1962), DEPARTMENT OF STATE AIRGRAM FROM: AMEMBASSY TEHRAN To: THE DEPARTMENT OF STATE, WASHINGTON, NO:A-493, DATE: February 4, 1963, SUBJECT: annual report on the educational and cultural exchange program in Iran

21- DSA (1964), DEPARTMENT OF STATE AIRGRAM FROM: AMEMBASSY TEHRAN To: THE DEPARTMENT OF STATE, WASHINGTON, NO: A-156, DATE: October 3,1964,SUBJECT: annual report on the educational and cultural exchange program in Iran.

22- DSA (1965), DEPARTMENT OF STATE AIRGRAM FROM: AMEMBASSY TEHRAN To: THE DEPARTMENT OF STATE, WASHINGTON, NO: A-229, DATE: September 30, 1965, SUBJECT: annual report on the educational and cultural exchange program in Iran.

۲۳- شیر و عقاب، ص ۵۳۰.

۲۴- صدیق عیسی، یادگار عمر، جلد سوم، تهران، ۱۳۵۳، دهخدا، صص ۲۹۷-۲۸۹.

۲۵- مرزهای نو، دوره نوزدهم، شم ۹، صص ۸-۱، ۲۱-۲۸.

26- FSD (1959), FOREIGN SERVICE DISPATCH, FROM: AMEMBASSY TEHRAN To: THE DEPARTMENT OF STATE, WASHINGTON, NO: 93, DATE:AUGUST 9, 1958, SUBJECT: annual report on the international educational exchange program in Iran.

۲۷- شیر و عقاب، ص ۵۳۰.

۲۸- سند شماره ۱.

۲۹- سند شماره ۱۸.

۳۰- سند شماره ۲.

۳۱- مرزهای نو، دوره نهم، ۱۳۴۴، شم ۱۲، ص ۱۵.

۳۲- همان، ص ۱۳.

۳۳- همان، دوره نوزدهم، ۱۳۵۴، شم ۹، ص ۶.

۳۴- همان، دوره نهم، ۱۳۴۴، شم ۱۲، ص ۱۶.

۳۵- یادگار عمر، ص ۲۹۲.

۳۶- مرزهای نو، دوره بیست و دوم، ۱۳۵۷، شم ۲۲، صص ۳۴-۳۷.

۳۷- سند شماره ۳.

- ۳۸- سند شماره ۴.
- ۳۹- سند شماره ۵.
- ۴۰- سند شماره ۶.
- ۴۱- سند شماره ۷.
- ۴۲- سند شماره ۸.
- ۴۳- سند شماره ۹.
- ۴۴- سند شماره ۱۰.
- ۴۵- سند شماره ۱۱.
- ۴۶- سند شماره ۱۲.
- ۴۷- سند شماره ۱۳.
- ۴۸- سند شماره ۱۴.
- ۴۹- سند شماره ۱۵.
- ۵۰- سند شماره ۱۶.
- ۵۱- سند شماره ۱۷.

May 1940		اردیبهشت و خرداد ۱۳۱۹	
Cultural Notes:		گفتگو فرهنگی	
Monday 7 p.m.	Conversation Tea in English	۱۱	پنجشنبه
7 p.m.	Amateur study X open to all - "The Man From Eborac: Excursion of Mount Eborac" by Prof. 1931 O. Nagelski.	۱۲	شنبه
10 p.m.	America as a Developing Entity IV Three films in aspects of American agriculture, science, and industry.	۱۳	یکشنبه
Monday 7 p.m.	Music with commentary	۱۴	دوشنبه
7 p.m.	America as a Developing Entity V "The Economic Development of the United States" - Speaker: Frank O. Engelmann, Agricultural Attaché, American Embassy, Moscow - Dr. John M. Cassin, US AEC, Speaker: Dr. Cassin and Mr. James Faldner, Committee of Program for Economic Affairs, American Embassy.	۱۵	سه‌شنبه
Monday 8 p.m.	America as a Developing Entity VI "Crisis and Disruption in the American Plan" - Program: "The Great Tea Dance" (see program Members list - 20) (20)	۱۶	چهارشنبه
Monday 10 p.m.	Teat. Ad. all day hour 19. Early Service. Children, Young Men and Girls' Members list 200. Games 200 (Games from Student Group).	۱۷	پنجشنبه
Monday 4 p.m.	Bridge	۱۸	شنبه
Monday 7 p.m.	Conversation Tea in Persian	۱۹	یکشنبه
7 p.m.	Bridge	۲۰	دوشنبه
Monday 4 p.m.	Blac, "Flower" and "Mist" with Comment	۲۱	سه‌شنبه
7 p.m.	Square Dance	۲۲	چهارشنبه
Monday 7 p.m.	Directed by Dr. Hall, Dr. Pope and Mrs. Elizabeth H. Pease, Faculty of Hospital Education, University of Minnesota.	۲۳	پنجشنبه
Monday 7 p.m.	Conversation Tea in English	۲۴	شنبه
7 p.m.	America as a Developing Entity VII "Night of the Living Dead" (see program Members list - 20) (20)	۲۵	یکشنبه
Monday 7 p.m.	Music with commentary	۲۶	دوشنبه
7 p.m.	Ernest O'Malley autobiographical "Night of the Living Dead" in the original language with a German translation of text from the Little Theatre of Chicago. Members list 200. Games 200.	۲۷	سه‌شنبه
Monday 7 p.m.	"Night of the Living Dead" in Persian. Members list 200. Games 200.	۲۸	چهارشنبه
Monday 7 p.m.	"Night of the Living Dead" in English. Members list 200. Games 200.	۲۹	پنجشنبه
Monday 7 p.m.	Bridge	۳۰	شنبه
Monday 7 p.m.	Conversation Tea in Persian	۳۱	یکشنبه
7 p.m.	"Night of the Living Dead" in English. Members list 200. Games 200.	۳۲	دوشنبه

Monday 14	7:00 p.m. - Last Night's Journey and Agito in Persian. Rm. 50 & 50	۱۴	۴	عصر	سفرهای خارجی در شب جمعه با حضور تمام اعضای
Wednesday 15	7:00 p.m. - Conversation Tea in English - Last Day's Journey and Agito in Persian. Rm. 50 & 50.	۱۵	۴	عصر	چای و مکالمه انگلیسی
Thursday 16	7:00 p.m. - Music with commentary	۱۶	۴	عصر	موسیقی آکریلیک
Monday 22	7:00 p.m. - America and a Developing Society VIII - American Military Society - A lecture by Major General George S. Fickard, Commanding General, Armed Forces	۲۲	۴	عصر	آمریکا - جامعه در حال توسعه
Monday 23	7:00 a.m. - Tea Dance (per couple) Members Rm. 50, Class 125	۲۳	۴	عصر	قهوه و رقص برای زوجین تمام اعضای
Monday 29	8:00 p.m. - Time VIII - A Series Open and private an evening Members Rm. 50, Class 125	۲۹	۴	عصر	پاروین ۸ - سریه باز و خصوصی
Monday 30	8:00 p.m. - Conversation Tea in Persian	۳۰	۴	عصر	چای و مکالمه فارسی
Monday 31	8:00 p.m. - Film: "Cuba Man" and "Cuban Tea 1954"	۳۱	۴	عصر	فیلم: "کوبا مان" و "چای کوبا ۱۹۵۴"
Wednesday 22	8:00 p.m. - Conversation Tea in English - America and a Developing Society X - Government of the People by the People and for the People - A lecture by the American Ambassador, The Hon. James C. Wilson	۲۲	۴	عصر	چای و مکالمه انگلیسی
Monday 29	8:00 p.m. - Music with commentary	۲۹	۴	عصر	موسیقی آکریلیک
Monday 30	8:00 p.m. - Tea Dance (per couple) Members Rm. 50, Class 125	۳۰	۴	عصر	قهوه و رقص برای زوجین تمام اعضای
Monday 31	8:00 p.m. - Time, Monday with at Royal Teller House, four of the best Members Rm. 125, Class 125. (Music from Student Center)	۳۱	۴	عصر	پاروین ۳۱ - سریه با بهترین اعضا
Monday 27	8:00 p.m. - Conversation with Friends	۲۷	۴	عصر	چای و مکالمه فارسی
Monday 28	8:00 p.m. - Film: "Cuban Man" and "Cuban Tea 1954"	۲۸	۴	عصر	فیلم: "کوبا مان" و "چای کوبا ۱۹۵۴"
Wednesday 29	8:00 p.m. - Conversation Tea in English - "Food and Nutrition in Today's World" - A lecture by Dr. Ruth Hefner, Director of Food and Nutrition Services, Wilson	۲۹	۴	عصر	چای و مکالمه انگلیسی
Monday 30	8:00 p.m. - Music with commentary	۳۰	۴	عصر	موسیقی آکریلیک
ACADEMIC SECTION	Registration committee of the year for language classes and Persian Making will be announced soon. There will be a special Foreign Making summer course for students. Call Academic Section 12505 for more information. Registration for regular courses is on May 27 and 28 and the Book Inventory on May 27.				
LIBRARY	Book and disk in the Central Class Library. Books: Magazine, Music, etc.				

خیلی محرمانه

شماره: ۸۴۷/۱۸۳۳

تاریخ: ۵۴

پیوست:

سازمان حفاظت اطلاعات
تهران

شماره پرونده: ۳۴۱

تاریخ: ۱۳۳۳

موضوع: ...

با توجه به اطلاعات ...

اینکه ایران و آمریکا ...

برای ...

شرکت ...

است ...

ایران و آمریکا ...

حاصل ...

توسط ...

و ...

برای ...

۱۲ ...

محرمانه

۲۶

مجلس شورای اسلامی
اطلاعیه

موضوع: شهریه کلاسهای انگلیسی
شماره: ۲۸۰۰

مجلس
تاریخ وقوع: -
تاریخ وصول: ۱۱/۱۱/۲۹
تاریخ گزارش: ۱۱/۱۱/۲۹

اینجانب: الف ۲

طبق اطلاع حاصله - انجمن روابط فرهنگی ایران و آمریکا برای کلاسهای انگلیسی همراه ۱۰۰۰ ریال شهریه در ریافت می نمود لیکن اخیراً وجه فوق را به - ۱۰۰۰ ریال الزامی داد و طند و قرار است از ماه آینده بابت کلاسهای جدید - دریافت گردد. این موضوع باعث ناراحتی کلیه دانش آموزانی که مشغول تحصیل این (مخ) زبان انگلیسی هستند شده است و با الزام شهریه مخالفت نموده اند و در - از این امر قسقه های راهبردی و حال انجمن آگاهی های دانشمخالفات الزامی شهریه - با سازمان نصب نموده اند و از مسئولین درخواست نموده اند تا زمانیکه رؤسای انجمن - شهریه را مانند سابق دریافت نمایند از جهت تمام خود داری نمایند - گفته میشود چنانچه رؤسای انجمن روابط فرهنگی ایران و آمریکا با نظر - گیرندگان

محرران

۲۷

اطلاعیه

<p>شماره ۱</p> <p>تاریخ وقوع ۱</p> <p>تاریخ وصول ۱</p> <p>تاریخ گزارش ۱</p>	<p>موضوع ۱</p> <p>عطف به ۱</p> <p>الرفعی ۱</p>
---	--

(۲)

معلمین موافقت نمایند و شماره را مانند گذشته دریافت نمایند. معلمین نیز
 احتساب و از ثبت نام خود داری خواهند نمود.

ضمناً در بین معلمین شایع است که چون ساختمان جدید انجمن کرایه
 آن گران میباشد انجمن خواسته است بدینوسیله از هر معلم مبلغ ۲۰۰ ریال
 اضافه دریافت نماید تا خسارتی متوجه انجمن نشود. لطیفه! هنوز جریان ورود ر
 جریان رسیدگی میباشد.

رتال علم و پژوهش اسلامی آذربایجان

گیرندگان ۱

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

موضوع: **انجمن ایران آمریکا**

شماره سند: **۲۱۳۱۳۰**

تاریخ: **۱۳۵۷/۶/۵**

محل: **تهران**

موضوع: **انجمن ایران آمریکا**

این سند به انجمن ایران آمریکا که گفته می‌شود به جهت وندارای احترامات خاصیت و برای تدوین زبان انگلیسی در کلاسهای انجمن از وجود تیریشهای امریکایی که اغلب بشکلی همین ماهیچه و بسیاری مدتی در قهرمان الامتداد دارند استفاده می‌گردد و اغلب معلمان کلاسهای مذکور در مسئله انجمن نهادیت با استعمال حدیثی می‌توانند بد

ملاحظاتی که بهر اسبب صحت و سلامت بالایش و موافقتی شایسته با معیار و نتیجه را اعلام دارند .

شکایه‌ها، پیشنهادات و مطالبات فرهنگی
احتراماً در صورت تصدیق میسران تهران ارسال گردد.

رتال جامع

۱۳۵۷/۶/۵

۲۱۳۱۳۰

۵۰۱/۶/۱۹

۲۱۳۱۳۰

شماره سند: ۲۱۳۱۳۰

تاریخ	کیرنده	وزارت فرهنگ
شماره	فهرستنده	
شماره پرونده کیرنده	شماره خط	سخت و زبری
شماره پرونده فهرستنده	پروژه	سازمان حفاظت محیط زیست کشور
	پیوست	م. ۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰

موضوع: **محرمانه**

گزارش حاصله حاکی است که در دوره چهارم انجمن ایران و آمریکا شهرار بعثت نبودن کتاب مربوط به دوره ایگه اخیراً تشکیل گردیده از طرف مقامات مسئول به دانش آموزان دستور داده شده که روزنامه های انگلیسی از فیمل کیهان و اطلاعات انگلیسی را قبلاً مطالعه و مطالبی که جنبه انتقاد یا موصوم ریز باشد در سونکلاس مطرح نمایند علیهذا نشر اینکه ادامه این فیمل موارد باعث گمراهی و تشوین عده ای از دختران و سران دانش آموز نخواهد شد خواهشمند است دستور فرمائید برای جلوگیری از این امر نسبت به تهیه کتاب دوره مذکور اقدام لازم بعمل آورند. این رئیس سازمان اطلاعات و امنیت کشور، سپهبد بهمنیار

۴/۱۱/۴۰
۲۶/۱/۱۱
۲۶/۱/۱۱

۳۰

شماره سند	تاریخ سند
۱- شماره گزینش	۱۳۰۱
۲- تاریخ گزینش	۱۳۰۲
۳- شماره سند	۱۳۰۳
۴- تاریخ سند	۱۳۰۴
۵- شماره سند	۱۳۰۵
۶- تاریخ سند	۱۳۰۶
۷- شماره سند	۱۳۰۷
۸- تاریخ سند	۱۳۰۸
۹- شماره سند	۱۳۰۹
۱۰- تاریخ سند	۱۳۱۰
۱۱- شماره سند	۱۳۱۱
۱۲- تاریخ سند	۱۳۱۲

توضیحات:

این سند مربوط به ... (متن توضیحات در پایین صفحه)

تاریخ: ۱۳۰۲/۰۲/۰۹
 امضاء: ...
 مهر: ...

محرمانه

جود بندگی حاکمانی

عزرا ازلین خیر

<p>۱- شماره گزارش: ۳۰۹</p> <p>۲- تاریخ گزارش: ۱۸/۱۲/۶۷</p> <p>۳- موضوع: ...</p> <p>۴- کمره کارکنان خبر: ...</p>	<p>۱- تاریخ وقوع: ۳۷/۷۵/۶۷</p> <p>۲- تاریخ رسیدن خبر: ۳۷/۶۹/۶۷</p> <p>۳- تاریخ رسیدن خبر به دفتر: ۳۷/۶۹/۶۷</p> <p>۴- محل: ...</p> <p>۵- ملاقات: ...</p>
---	---

موضوع: ...

در چند روز گذشته نمایان شده است عنوان (جود بندگی حاکمانی) به گونه گویباری از به سرپرستی بهمن فرسی در مجله ایمن آوازه و ...

این نشریه رهبر عملیات ...

۲- پیشنهاد می شود که در باره موضوع این نشریه با ...

جوامع

طبع شده حاکمانی

۳۳

صفحه شماره / از / صفحه
نصفه شماره / از / نصفه

۱- کارگران امریکا که تعداد آنان ۱۰ میلیون نفر می باشد - طبقه متوسط اجتماع که پرداخت مالیاتها زندگی آنان را مشکل می نماید (

نظیر ستر مایکل میشل وسیله بشیر محمدی کارمند سابق اداره اطلاعات امریکا و کارمند عملی سازمان جلب سیاحان ترجمه می کند

در پایان ستر مایکل میشل به سوالات پاسخ می دهد چون ۱۰ سالهای سؤال نمود (در امریکا حزب سوم مثل - انجمن سوسیالیست ها آزادی فعالیت دارند یا خیر) مایکل میشل پاسخ داد (حزب کمونیست امریکا را در میان عالی کشور سخت منع فعالیت می نمودند که کمیته ها دارای رسیده بود و حق فعالیت دارند ولی تمام حزب کمونیست امریکاییان ... .. نفر به ستر میشل ندارند) همین جوان سؤال نمود (پس او قتل جان را برت کردی آیا توانی در آمریکا وجود ندارد که از این تئوری های وحشیانه جلوگیری کند) مایکل میشل در پاسخ گفت (پلیس مطلقا امریکا و سرویسهای مطلقا با تئوری مبارزه می کنند ولی این اشخاص که در اجتماعات ظاهر می شوند رسیده بزرگی می نمایند اغلب ابتدا در آرای انجمنها ان ضد گلوله می مانند و باید خودشان جان خود را حفظ نمایند پس (باز همین نفس سؤال کرد) بنابراین در امریکا قانون جنگل حکمفرما است که هر کسی باید جان خود را حفظ کند (در این تئوری عالم وندی کوبل و آلابی حسین رئیس هیئت مدیره انجمن بلافاصله بحث را اینکه (ستر میشل در حقیقت می باشد جلسه را خرابه دادند)

توضیح ضمیمه - جوان مزبور که سوالات فوق را مطرح می کرد دانش آموز سال چهارم فرهنگه ریاضی یکی از دبیرستانها است و دانش گویا تئوری می باشد ...

۲۳ فوریه

شماره: ۲۴۱

موضوع: گزارش خبر

۱ - شماره: ۲۴۱/۲۵
 ۲ - تاریخ: ۱۵/۲/۴۳
 ۳ - شماره: ۱۵۲۰/۵۶۷۷
 ۴ - تاریخ: ۱۵/۲/۴۳
 ۵ - بوم: ۵۴
 ۶ - شماره: ۳۳۴ - ۲۷/۲۱ - ۱۲ - ملاحظات: حافظ

موضوع: شعاری که در انجمن ایران و آمریکا

بر در و دیوار توالشهای انجمن ایران و آمریکا شعارهایی بهضمین
 (مرگ پرستار خیز ملت ایران) (رستاخیز ملتی را به لجن کشید)
 نوشته شده است .
 نظریه یکتاییه

قبلاً نیز در توالشهای انجمن فوق شعارهای ضد ملی و اهانت آمیز
 نوشته شده بود و این امر مؤید وجود عناصر مخالف در انجمن فوق
 میباشد . با اینجهت اطلاع است که توجه مسئولین ایرانی انجمن نسبت
 به کنترل دانش آموزان و بازدید روزانه از نقاط مختلف
 معمو شعارهای احتمالی جلب گردد .
 نظریه سه شنبه

نظریه یکتاییه مورد تأیید است .

تاریخ: ۱۳۱۳
 شماره: ۱۱
 ۱۳۱۳

۱۳۱۳

۴۳

